Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την εποπτεία και τον έλεγχο των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων[1]

(91/C 339/10)

Στις 13 Μαΐου 1991, και σύμφωνα με το άρθρο 57, παράγραφος 2, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 10 Ιουλίου 1991 με βάση την εισήγηση του κ. Pelletier.

Κατά τη 289η σύνοδο της ολομελειας (συνεδρίαση της 25ης Σεπτεμβρίου 1991), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με πλειοψηφία, 2 ψήφους κατά και 4 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Εδώ και πολλά έτη, η Διεθνής Τραπεζική Κοινότητα διέρχεται μια περίοδο αναταραχής η οποία οφείλεται σε πολλά αίτια: στην κρίση υπερχρέωσης των αναπτυσσόμενων χωρών, στο υψηλό κόστος που επιβάρυνε τον ισολογισμό των πιστωτικών ιδρυμάτων λόγω των μέτρων που λήφθηκαν στα πλαίσια των συστάσεων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, στην κρίση των τραπεζικών συστημάτων των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας, κλπ. Η ΕΟΚ, η οποία παρέμεινε σχετικά προφυλαγμένη από μεγάλα οικονομικά προβλήματα, αντιμετωπίζει σήμερα τις συνέπειες των προβλημάτων ρευστότητας ιδρυμάτων που είναι υπό τον έλεγχο των τρίτων χωρών, τα οποία όμως ασκούν δραστηριότητες και έχουν αναλάβει δεσμεύσεις ευρέως διεσπαρμένες στην επικράτειά της.

Υπό τις συνθήκες αυτές, είναι ευνόητοι οι λόγοι για τους οποίους οι αρχές ελέγχου των πιστωτικών ιδρυμάτων επιζητούν να ενισχύσουν με δραστικό τρόπο τους μηχανισμούς εποπτείας, αν όχι και συναγερμού, για να καταστεί δυνατή η πρόληψη των οικονομικών καταστροφών.

Η ΟΚΕ αντιλαμβάνεται και επικροτεί το γεγονός ότι η Επιτροπή υποστηρίζει την ενίσχυση των κανόνων συνετούς διαχείρισης προτείνοντας μια οδηγία η οποία ως στόχο έχει την πρόληψη των κινδύνων που συνεπάγονται για τα πιστωτικά ιδρύματα, ανοίγματα τα οποία αντιστοιχούν σε ένα σημαντικό τμήμα των ίδιων κεφαλαίων τους. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την υψηλής ποιότητας φιλοσοφία της Επιτροπής σε ένα τομέα στον οποίο η κανονιστική ρύθμιση είναι πολύπλοκη.

Ο πολύπλοκος χαρακτήρας του θέματος και οι δυσκολίες όσον αφορά την κατανόηση του συνόλου των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών επιπτώσεων μιας πρωτοβουλίας η οποία έχει χαρακτήρα κανονιστικής ρύθμισης μάλλον παρά οικονομικό, υποχρεώνουν την ΟΚΕ να διατυπώσει παρατηρήσεις που, παρά το γεγονός ότι είναι τεχνικής μάλλον φύσεως, κρίνει εντούτοις απαραίτητες.

Η ΟΚΕ επιθυμεί να μελετήσει κατά τρόπο εποικοδομητικό την παρούσα πρόταση, δεν δύναται όμως να αγνοήσει το γεγονός ότι οφείλει να εξετάσει επίσης τις ανησυχίες των κοινωνικών και οικονομικών κύκλων ενόψει ρυθμίσεων που μπορούν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις όσον αφορά το δυναμισμό του συνόλου της Κοινότητας.

1. Παρουσίαση της οδηγίας

1.1. *Στόχος της οδηγίας*

Η παρούσα πρόταση οδηγίας σχετικά με την εποπτεία και τον έλεγχο των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων έχει ως στόχο τη συμπλήρωση των κοινοτικών διατάξεων εποπτείας που ήδη έχουν προταθεί και υιοθετηθεί: συντελεστής φερεγγυότητας, ίδια κεφάλαια, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων, ενοποίηση.

Με στόχο την αντικατάσταση της σύστασης της 22ας Δεκεμβρίου 1986 που είχε το ίδιο θέμα[2], γίνεται ρητή αναφορά, στη Λευκή Βίβλο της Επιτροπής για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς έως το 1993, στην ανάγκη εναρμόνισης του κανόνα κατανομής των κινδύνων.

Η παρούσα πρόταση έχει, συνεπώς, διπλό στόχο:

— την ολοκλήρωση του συστήματος που διασφαλίζει την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών με σώφρωνα τρόπο, μέσω της παρακολούθησης και του περιορισμού των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων για να προωθηθεί η κατανομή των κινδύνων, δεδομένου ότι μια μεγάλη συγκέντρωση στον ίδιο δανειοδοτούμενο θα μπορούσε, σε περίπτωση πτώχευσης, να βλάψει τη φερεγγυότητα ενός πιστωτικού ιδρύματος και, ορισμένες φορές, να προκαλέσει τη διάλυσή του,

— την αποφυγή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων με τη δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος υπέρ των πιστωτικών ιδρυμάτων που θα διέποντο από ολιγότερο δεσμευτικούς κανόνες.

1.2. *Οι οικονομικοί φορείς στους οποίους εφαρμόζεται η πρόταση οδηγίας*

Η πρόταση οδηγίας αναφέρεται στα πιστωτικά ιδρύματα.

[1] ΕΕ αριθ. C 123 της 9. 5. 1991, σ. 18.

[2] ΕΕ αριθ. C 33 της 4. 2. 1987, σ. 10.

1.3. *Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις*

Η πρόταση οδηγίας αποβλέπει στην αποφυγή της υπέρμετρης συγκέντρωσης των κινδύνων ενός πιστωτικού ιδρύματος σε ένα μόνο πελάτη ή σε μια μόνο «ομάδα συνδεδεμένων πελατών» ώστε η πτώχευση ενός και μόνο δανειοδοτούμενου να μην οδηγήσει στην πτώχευση του πιστωτικού ιδρύματος.

Για το σκοπό αυτό επιβάλλει την κοινοποίηση στις αρμόδιες αρχές όλων των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων που φθάνουν ή υπερβαίνουν το 10% των ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος και καθορίζει διπλό όριο στα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, ως εξής:

— μεμονωμένο όριο: ένα πιστωτικό ίδρυμα δεν δύναται να αναλάβει, απέναντι σε ένα πελάτη ή μια ομάδα συνδεδεμένων πελατών, χρηματοδοτικά ανοίγματα των οποίων το συνολικό ποσό υπερβαίνει το 25% των ιδίων κεφαλαίων,

— συνολικό όριο: ένα πιστωτικό ίδρυμα δεν μπορεί να αναλάβει μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα των οποίων το συνολικό ποσό υπερβαίνει το 800% των ιδίων κεφαλαίων.

Προβλέπονται προσωρινά μέτρα βάσει των οποίων οι αρμόδιες αρχές δύνανται να παράσχουν στα πιστωτικά ιδρύματα μια μέγιστη περίοδο πέντε ετών ώστε τα υφιστάμενα ανοίγματα να περιορισθούν στα προβλεπόμενα όρια. Εξάλλου, οι πλέον μακροπρόθεσμες πιστώσεις, των οποίων το πιστωτικό ίδρυμα πρέπει να τηρήσουν τους συμβατικούς όρους, μπορούν να εξακολουθούν να χορηγούνται μέχρι τη λήξη της προθεσμίας λήξης τους. Επιπλέον, μια συμπληρωματική παρέκκλιση μέχρι το έτος 2000 παρέχεται στα πιστωτικά ιδρύματα που διαθέτουν κεφάλαιο μικρότερο των 5 εκατομμυρίων Ecu.

2. **Γενικές παρατηρήσεις**

Σχετικά με τους στόχους που θέτει η πρόταση οδηγίας, η ΟΚΕ εκτιμά σημαντικότερα τα παρακάτω σημεία.

2.1. Η Επιτροπή της Βασιλείας επεξεργάσθηκε σχετικά ένα κείμενο, το οποίο αποτελεί ένα κώδικα καλής συμπεριφοράς, σε αντίθεση με το κείμενο για τον συντελεστή Cooke. Δεν είναι, συνεπώς, υποχρεωτικό να εφαρμοσθεί από όλες τις χώρες μέλη της Επιτροπής της Βασιλείας. Επιπλέον, οι τρόποι εφαρμογής επιτρέπουν μεγάλα περιθώρια εκτίμησης.

Πράγματι, με τον καθορισμό επακριβών και δεσμευτικών κανόνων η Επιτροπή θα προσθέσει συμπληρωματικούς περιορισμούς στα πιστωτικά ιδρύματα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Η ΟΚΕ εφιστά συνεπώς την προσοχή της Επιτροπής στους κινδύνους που δημιουργεί η έγκριση της οδηγίας για την στρέβλωση του ανταγωνισμού μεταξύ κοινοτικών και μη κοινοτικών πιστωτικών ιδρυμάτων.

Εξάλλου, το σχέδιο οδηγίας της Επιτροπής εμπνέεται από την Επιτροπή της Βασιλείας. Ο κώδικας της Βασιλείας στοχεύει, χωρίς να το αναφέρει ρητώς, τα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν διεθνή δραστηριότητα. Αντιθέτως, το σχέδιο οδηγίας αφορά όλα τα πιστωτικά ιδρύματα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ανεξάρτητα από το μέγεθός τους. Κατά συνέπεια, το σχέδιο δεν λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες των ιδρυμάτων τα οποία λειτουργούν σε περιφερειακό επίπεδο ή έχουν περιορισμένο μέγεθος, διαδραματίζουν όμως βασικό ρόλο όσον αφορά τη χρηματοδότηση του οικονομικού τους περιβάλλοντος, και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), αναλαμβάνοντας σημαντικούς κινδύνους σε συνάρτηση προς τα ίδια κεφάλαιά τους. Η εφαρμογή της οδηγίας στην κατηγορία αυτή ιδρυμάτων ενδέχεται να δημιουργήσει προβλήματα προσαρμογής, που θα μπορούσαν να φθάσουν μέχρι του σημείου να τεθεί σε κίνδυνο η ύπαρξή τους σε περίπτωση που οι εποπτικές αρχές δεν έχουν τη δυνατότητα να παραχωρήσουν παρεκκλίσεις και συμπληρωματικές προθεσμίες.

2.2. Η πρόταση οδηγίας για την εποπτεία και τον έλεγχο των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων εντάσσεται στη λογική των άλλων οδηγιών (συντελεστής φερεγγυότητας, ορισμός των ιδίων κεφαλαίων, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων, ενοποίηση).

Ειδικότερα, οι συντελεστές στάθμισης των κινδύνων, σε ό,τι αφορά το συντελεστή φερεγγυότητας, δεν εντάσσονται στην πρόταση οδηγίας για την εποπτεία και τον έλεγχο των μεγάλων ανοιγμάτων.

Θα πρέπει να υπάρξει συνεκτικότητα μεταξύ των διαφόρων αυτών κειμένων:

— αφενός, για να διατηρηθεί η ορθολογική μέθοδος των προτεινόμενων κανόνων της σώφρονος διαχείρισης,

— αφετέρου, για να μπορέσουν τα πιστωτικά ιδρύματα και οι αρχές να δημιουργήσουν ομοιόμορφα και κατάλληλα μέσα εποπτείας.

2.3. Το σχέδιο οδηγίας αφορά μόνο τα πιστωτικά ιδρύματα, ενώ μέρος των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στη δεύτερη τραπεζική οδηγία μπορεί να ασκηθεί και από τις εταιρείες επενδύσεων. Είναι απαραίτητη η εφαρμογή όμοιων κανόνων σώφρονος διαχείρισης και ισοδύναμων ιδίων κεφαλαίων στο σύνολο των πιστωτικών ιδρυμάτων που μπορούν να ασκήσουν ίδιες δραστηριότητες ώστε να αποφευχθεί κάθε στρέβλωση του ανταγωνισμού. Οι κανόνες αυτοί, συνεπώς, θα πρέπει να περιλαμβάνονται στην οδηγία «Επάρκεια ιδίων κεφαλαίων» για τις επενδυτικές εταιρείες.

2.4. Η πρόταση οδηγίας υπογραμμίζει ότι η σημαντική μείωση του ανωτάτου ορίου, σε σχέση με εκείνο της σύστασης, μπορεί να δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα προσαρμογής σε ορισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή, από διαρθρωτική άποψη, για ορισμένα τραπεζικά συστήματα ή τμήματα του τραπεζικού συστήματος.

Στο πλαίσιο αυτό, η οδηγία θα πρέπει να διατηρήσει το ποσοστό των 40 % που καθορίσθηκε με τη σύσταση της 22ας Δεκεμβρίου 1986 τόσο για τα εξωτερικά ανοίγματα όσο και αυτά του ομίλου.

Το ανώτατο όριο θα αφήνει μεγαλύτερη διακριτική ευχέρεια στις αρχές και θα επιτρέπει σ'αυτές να λαμβάνουν υπόψη τις ίδιες διαρθρώσεις κάθε χώρας μέλους.

2.5. Όσον αφορά τους κινδύνους που αναλαμβάνονται έναντι ενός πελάτη ή ομίλου συνδεδεμένων πελατών που αποτελεί τη μητρική επιχείρηση του πιστωτικού ιδρύματος ή/και μία ή περισσότερες θυγατρικές αυτής της μητρικής επιχείρησης (άρθρο 4, παράγραφος 2 της πρότασης οδηγίας), δεν υπάρχει λόγος να μειωθεί το ποσοστό που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 4, αλλά αντιθέτως να θεσπισθεί ενιαίο κατώτατο όριο για τους δύο τύπους κινδύνου.

3. **Ειδικές παρατηρήσεις**

Η ΟΚΕ θέλει να επιστήσει την προσοχή της Επιτροπής σε ορισμένα σημεία που θα πρέπει να αποσαφηνισθούν ή να τροποποιηθούν.

3.1. *Ορισμός (άρθρο 1)*

3.1.1. Υποχρεώσεις που απορρέουν από την αναδοχή έκδοσης τίτλων (άρθρο 1 — παράγραφος 4)

Ο μεγάλος κίνδυνος κάθε υποχρέωσης που απορρέει από την αναδοχή έκδοσης τίτλων συνίσταται περισσότερο στον κίνδυνο της αγοράς που αναλαμβάνεται για μια βραχεία περίοδο παρά στον κίνδυνο του αντισυμβαλλομένου.

Αυτή η δραστηριότητα, συνεπώς, θα πρέπει να αναφέρεται μόνο στην οδηγία «Επάρκεια ιδίων κεφαλαίων», που εξετάζει ειδικότερα τους κινδύνους σχετικά με τα επιτόκια. Επιπλέον, τονίζεται ότι η υποχρέωση που απορρέει από την αναδοχή μιας έκδοσης τίτλων αναφέρεται ρητώς και εξετάζεται στην οδηγία «Επάρκεια ιδίων πόρων».

Έτσι, κάθε υποχρέωση που απορρέει από την αναδοχή έκδοσης τίτλων πρέπει να μπορεί να εξαιρείται από την οδηγία, έως ότου εγγραφεί πλήρως ή μερικώς στον ισολογισμό. Εάν δεν παρασχεθεί η εν λόγω εξαίρεση, η αγορά αναδοχής εκδόσεων τίτλων θα μπορούσε να τεθεί σε κίνδυνο. Η εξαίρεση αυτή μάλιστα είναι προδήλως δικαιολογημένη αφού οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την αναδοχή αφορούν μόνο προσωρινούς κινδύνους.

3.1.2. Ορισμός της έννοιας των «συνδεδεμένων πελατών»

α) Ο ορισμός της «ομάδας συνδεδεμένων πελατών» αναφέρεται ταυτόχρονα σε ένα νομικό κριτήριο, την ύπαρξη μιας εξουσίας ελέγχου, και σε ένα οικονομικό κριτήριο, την de facto αλληλεξάρτηση που προκύπτει από ορισμένους οικονομικούς δεσμούς. Ωστόσο, το κείμενο αποσαφηνίζει ότι οι υπόνομες όσον αφορά τη συγκέντρωση κινδύνων που αναφέρονται στον ορισμό έχουν σχετικό χαρακτήρα και ότι μπορούν να διαψευσθούν από την απόδειξη του εναντίου.

Όταν το όριο των μεγάλων ανοιγμάτων ήταν 40 %, ο ορισμός αυτός, αν και πολύ ευρύς, ήταν αποδεκτός. Το σχέδιο οδηγίας προβλέπει τον περιορισμό του ορίου αυτού στο επίπεδο του 25 %. Η ΟΚΕ προτείνει είτε την επαναφορά του ορίου του 40 %, είτε, στην περίπτωση που διατηρηθεί το όριο του 25 %, τη δυνατότητα του πιστωτικού ιδρύματος να φροντίζει για τον καθορισμό, σε συνάρτηση με τις πληροφορίες που διαθέτει, των αντισυμβαλλόμενων που εκτιμώνται ως «ομάδα συνδεδεμένων πελατών»· ωστόσο η διακριτική αυτή ευχέρεια πρέπει να υπόκειται στον έλεγχο των αρμόδιων αρχών.

β) Η έννοια της «άμεσης εμπορικής αλληλεξάρτησης που δεν μπορεί να υποκατασταθεί βραχυπρόθεσμα» : η σύνταξη αυτή καλύπτει κατηγορίες οικονομικών σχέσεων οι οποίες είναι υπερβολικά ευρείες. Εάν η Επιτροπή με τον εν λόγω ορισμό αποβλέπει μόνο στην περίπτωση ενός προμηθευτή που παραδίδει ένα πολύ ειδικό προϊόν που δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί από κανένα άλλο παραγωγό, θα πρέπει να αναδιατυπώσει το εδάφιο ii της παραγράφου για να αποφευχθεί κάθε καταχρηστική ερμηνεία.

3.2. *Κοινοποίηση των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων (άρθρο 3)*

Η ΟΚΕ εκτιμά ότι οι δύο δυνατότητες που προτείνει η οδηγία συνεπάγονται οικονομικό κόστος στα πιστωτικά ιδρύματα.

Σχετικά με την πρώτη δυνατότητα φαίνεται ότι είναι απαραίτητο να αποσαφηνισθεί ότι μόνο οι αυξήσεις — και μάλιστα εκείνες ενός ορισμένου ύψους — πρέπει να κοινοποιούνται.

Η ΟΚΕ εκτιμά, ωστόσο, ότι καλύτερη λύση θα ήταν να αφεθεί στην ευχέρεια των κρατών μελών η περιοδικότητα των κοινοποιήσεων.

3.3. *Όρια μεγάλων ανοιγμάτων (άρθρο 4)*

Πολλά θέματα ερμηνείας πρέπει να αποσαφηνισθούν στην οδηγία:

— στην πράξη, θα ήταν σκόπιμο τα ανοίγματα να μην εκτιμώνται με τη λογιστική τους αξία, η οποία δεν είναι υποχρεωτικά και η ονομαστική αξία τους. Αυτό ισχύει ειδικότερα για τους τίτλους που αποκτώνται από τα πιστωτικά ιδρύματα για την καθαρή αξία τους (αγοραστική αξία που μειώνεται κατά τις προβλέψεις),

— οι κίνδυνοι πρέπει να αναλαμβάνονται ως προς την εναπομένουσα διάρκεια.

3 3 1 Για τα εκτος ισολογισμου μεσα τα ορια πιστωσης η η πιστωση stand-by, που αποτελουν αντικειμενο διαπραγματευσης μεταξυ πιστωτικων ιδρυματων θα πρεπει να αναλαμβανονται ως προς το τμημα που θα μπορουσε να χρησιμοποιηθει αμεσα και οχι ως προς το συνολικο ποσο και συνεπως πρεπει να εκτιμηθει το ανωτατο οριο χρησιμοποιησης τους Ετσι εαν ενα οριο πιστωσης εχει εξαμηνη προθεσμια θα πρεπει να θεωρηθει διατραπεζικη μικροτερη του ετους

Οσον αφορα τα ορια πιστωσης διαρκειας μεγαλυτερης του ετους η προταση οδηγιας για την εποπτεια και τον ελεγχο των μεγαλων χρηματοδοτικων ανοιγματων θα πρεπει να περιλαμβανει το συντελεστη σταθμισης 50 % του συντελεστη φερεγγυοτητας ωστε να αντιμετωπισθει ομοιομορφα στις δυο οδηγιες ο ιδιος κινδυνος

3 3 2 Για τις ανταλλαγες (swaps) επιτοκιων και η συναλλαγματος τα caps(1) και τα floors(2) πρεπει να ληφθει υποψη η υπαρξη μιας διμερους συμβασης πλαισιου μεταξυ του πιστωτικου ιδρυματος και του αντισυμβαλλομενου συμβαση που ειναι αναγνωρισμενη απο τις εθνικες αρχες εποπτειας Για τον υπολογισμο πρεπει να λαμβανεται υποψη το συνολικο ποσο των πραξεων που γινονται στο εσωτερικο αυτης της συμβασης δεδομενου οτι αυτο το ποσο αντανακλα πραγματικα τον ενδεχομενο κινδυνο των πραξεων αυτων

3 3 3 Οι συμφωνιες πωλησης και επαναγορας και δανεια οπισθογραφημενων τιτλων θα πρεπει να υπολογιζονται σε σχεση με τους ενδεχομενους κινδυνους και να λαμβανονται υποψη για τους τιτλους αυτους οι συντελεστες σταθμισης της οδηγιας «Επαρκεια ιδιων κεφαλαιων»

3 3 4 Οι ενυποθηκες εγγυησεις θα πρεπει να αντιμετωπιζονται οπως προβλεπει η οδηγια για το συντελεστη φερεγγυοτητας η οδηγια αυτη λαμβανει υποψη το εξαιρετικα υψηλο επιπεδο ασφαλειας της ενυποθηκης πιστωσης στην Ευρωπη Συμφωνα με την οδηγια αυτη τα εξολοκληρου εγγυημενα δανεια που οι αρμοδιες αρχες θεωρουν ικανοποιητικα λογω της υποθηκης επι κατοικιας που στεγαζει η θα στεγασει το δανειζομενο η θα δοθει απο αυτον σε μισθωση – τυγχανουν ενος συντελεστη σταθμισης 50 % Ο συντελεστης αυτος πρεπει να εφαρμοζεται και στη χρηματοδοτικη μισθωση ακινητου για τους λογους που αναφερονται παραπανω και οι οποιοι ισχυουν για τις ενυποθηκες πιστωσεις

Η ΟΚΕ οφειλει να τονισει τις ενδεχομενες επιπτωσεις της εφαρμογης της οδηγιας επι των δανειστων Για παραδειγμα αριθμητικα στοιχεια που παρεχει η Ομοσπονδια Τραπεζων Ενυποθηκου Πιστεως της ΟΔΓ δειχνουν οτι οσον αφορα τη χρηματοδοτηση ενος οικοδομικου συμπλεγματος η οποια μπορει να χαρακτηρισθει ως μεγαλος κινδυνος για εναν πιστωτικο οργανισμο συμπλεγματος που αποτελειται απο εναν αριθμο κατοικιων οικογενειακου τυπου, οπου η καθε κατοικια αξιζει κατα μεσο ορο 420 000 μαρκα εκ των οποιων τα 300 000 καλυπτονται με δανειο, η αμεση συνεπεια για το δανειζομενο ειναι η αυξηση της ετησιας αποδοσης του χρεους κατα 500 εως 750 μαρκα δηλαδη κατα 40 εως 60 μαρκα μηνιαιως

3 4 *Η αντιμετωπιση του θεματος των ενδοτραπεζικων απαιτησεων*

Η Επιτροπη επιτρεπει μια μερικη η ολικη εξαιρεση απο την εφαρμογη των οριων για τις ενδοτραπεζικες απαιτησεις διαρκειας μικροτερης του ετους Οι απαιτησεις που εχουν διαρκεια μεγαλυτερη του ετους συνεχιζουν να εχουν συντελεστη σταθμισης 100 %

Η Επιτροπη συνεπως εκτιμησε οτι οι κινδυνοι που αντιλαμβανονται απο τα πιστωτικα ιδρυματα στην ενδοτραπεζικη αγορα παρουσιαζουν ιδιομορφιες ως προς τον κινδυνο

— υπαρξη μιας αγορας που αποτελειται αποκλειστικα απο συναλλασομενους επαγγελματιες που αποτελει αντικειμενο στενης παρακολουθησης των εποπτικων αρχων

— υπαρξη διαφοροποιημενης μεταχειρισης των κατηγοριων απαιτησεων με βαση τη διαρκεια

Θα πρεπει να εμβαθυνθουν τα δυο αυτα κριτηρια ως προς τους μεγαλους κινδυνους σε ο τι αφορα τα δυο παρακατω σημεια

— τη σωφρονα διαχειριση των ενδοτραπεζικων απαιτησεων

— τον ορισμο των ενδοτραπεζικων απαιτησεων

3 4 1 Η σωφρων διαχειριση των ενδοτραπεζικων απαιτησεων

Πρεπει να εφαρμοσθει ο συντελεστης σταθμισης που αναφερει η προταση οδηγιας (0 %) για τις ανωτερω ορισμενες απαιτησεις και να αφεθει στα κρατη μελη η φροντιδα για τη δημιουργια ενος συστηματος ενισχυμενης εποπτειας, ενω στις αλλες απαιτησεις μπορει να εφαρμοσθει η σταθμιση του συντελεστη φερεγγυοτητας (20 %)

3 4 2 Ορισμος των ενδοτραπεζικων απαιτησεων

Πρεπει λοιπον να θεωρηθουν ως ενδοτραπεζικες απαιτησεις για την εφαρμογη του συντελεστη σταθμισης (0 %) που επιλεγει η προταση οδηγιας για την εποπτεια και τον ελεγχο των μεγαλων χρηματοδοτικων ανοιγματων

— οι απαιτησεις διαρκειας μικροτερης του ετους επι των πιστωτικων ιδρυματων

— οι απαιτησεις διαρκειας μεγαλυτερης του ετους επι των πιστωτικων ιδρυματων οι οποιες αποτελουνται απο τιτλους εκδιδομενους απο ενα πιστωτικο ιδρυμα και οι οποιοι αποτελουν αντικειμενο πραγματικης διαπραγματευσης σε μια αγορα που ρυθμιζεται απο μια εθνικη αρχη

(1) Συμβαση με βαση την οποια μια τραπεζα εγγυαται — με την εισπραξη μιας προμηθειας — ενα μεγιστο συμφωνηθεν επιτοκιο δανειου για μια μελλοντικη περιοδο και για ενα καθορισμενο ποσο Η εγγυηση αυτη παρεχεται με την ενδεχομενη καταβολη διαφορετικου τοκου εαν ο τελευταιος αποδειχθει στην αρχη της μελλοντικης περιοδου οτι ειναι μεγαλυτερος απο τον εγγυημενο

(2) Συμβαση με βαση την οποια μια τραπεζα εγγυαται — με την εισπραξη μιας προμηθειας — ενα ελαχιστο συμφωνηθεν επιτοκιο καταθεσης για μια μελλοντικη περιοδο και για ενα καθορισμενο ποσο Η εγγυηση αυτη παρεχεται με την ενδεχομενη καταβολη διαφορετικου τοκου εαν ο τελευταιος αποδειχθει στην αρχη της μελλοντικης περιοδου οτι ειναι μεγαλυτερος απο τον εγγυημενο

3.5. *Εφαρμογή των μεταβατικών διατάξεων στα εκτός ισολογισμού μέσα (άρθρο 6)*

Το σχέδιο οδηγίας για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα επιτρέπει σε ένα πιστωτικό ίδρυμα να εξακολουθεί, μέχρι την προθεσμία λήξης που προβλέπεται από τους συμβατικούς όρους, να χορηγεί πιστώσεις μεγάλης προθεσμίας που έχουν συναφθεί πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης της οδηγίας.

Η μεταβατική αυτή διάταξη δεν αφορά συνεπώς τα εκτός ισολογισμού μέσα με ημερομηνίες λήξης που καθορίζονται συμβατικά.

Δεν υπάρχει λοιπόν κανείς λόγος να γίνει διάκριση μεταξύ στοιχείων του ισολογισμού και στοιχείων εκτός ισολογισμού, πράγμα εξάλλου που δεν αιτιολογείται από το σχέδιο οδηγίας.

3.6. *Ημερομηνία εφαρμογής*

3.6.1. Ημερομηνία έναρξης ισχύος της οδηγίας για την εποπτεία και τον έλεγχο των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων ορίσθηκε η 1η Ιανουαρίου 1993. Ωστόσο, από την ημερομηνία δημοσίευσης της οδηγίας αυτής, τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να περιορίσουν, το αργότερο σε πέντε έτη από την ημερομηνία αυτή, τα ανοίγματα που υπερβαίνουν τα καθορισθέντα από την οδηγία όρια στο πλαίσιο των ορίων αυτών, εκτός εάν υπάρχουν πιστώσεις μεγαλύτερης διάρκειας, των οποίων το πιστωτικό ίδρυμα πρέπει να τηρήσει τους όρους. Επιπλέον, η πάροδος της ημερομηνίας δημοσίευσης της οδηγίας έχει ως αποτέλεσμα για το πιστωτικό ίδρυμα την απώλεια του ευεργετήματος της προθεσμίας που παρέχεται για τον περιορισμό των σχετικών κινδύνων στα προβλεπόμενα με τη ρύθμιση όρια.

3.6.2. Παρατηρείται ότι οι διατάξεις και κυρίως η εξάρτηση του όλου μηχανισμού από την ημερομηνία δημοσίευσης της οδηγίας που δεν είναι γνωστή εκ των προτέρων από τα πιστωτικά ιδρύματα:

— μπορεί να θίξουν σοβαρά τις εμπορικές σχέσεις με τους πελάτες. Πράγματι, λόγω των κυρώσεων που συνεπάγεται η απώλεια του ευεργετήματος της προθεσμίας για την επιστροφή στους κανόνες — τα ιδρύματα θα διστάσουν να διαπραγματευθούν νέες πράξεις που θα έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση των κινδύνων πέραν του ορίου του 25% μετά την ημερομηνία δημοσίευσης,

— θα οδηγήσουν εκ των πραγμάτων στην εσπευσμένη εφαρμογή των κανόνων για τους περισσότερους μεμονωμένους κινδύνους,

— θα θίξουν ειδικότερα τα ιδρύματα που παρέχουν σημαντικές βραχυπρόθεσμες πιστώσεις, ανανεώσιμες ετησίως για πελάτες που έχουν κυκλικές χρηματοδοτικές ανάγκες (ειδικότερα, χρηματοδότηση αποθεμάτων του αγροβιομηχανικού τομέα κλπ.) για τους παρακάτω δύο λόγους:

  (i) είτε διότι σε περίπτωση εφαρμογής της οδηγίας από τη δημοσίευσή της οι κίνδυνοι που αναλαμβάνονται έναντι ορισμένων πελατών θα βρίσκονται συγκυριακά σε χαμηλό επίπεδο,

  (ii) είτε διότι σε περίπτωση εφαρμογής από 1ης Ιανουαρίου 1993 οι ανανεώσιμες πιστώσεις δεν θα μπορούν να υπερβούν το όριο του 25%. Μπορεί κανείς να φανταστεί τα προβλήματα που ένα τόσο αυστηρό χρονοδιάγραμμα θα έθετε, αφενός, στα ενδιαφερόμενα πιστωτικά ιδρύματα, όσον αφορά τη μεταβολή των δραστηριοτήτων και, αφετέρου, στους πελάτες, σε ό,τι αφορά τη διαφοροποίηση των χρηματοδοτήσεων,

— το ίδιο θα συνέβαινε με τα ιδρύματα που χορηγούν μακροπρόθεσμες πιστώσεις, τα οποία θα πρέπει να «παγώσουν» πλήρως τις σχέσεις τους με τους πελάτες, έναντι των οποίων θα είχαν κινδύνους μεγαλύτερους του 25% κατά τη δημοσίευση της οδηγίας.

3.6.3. Για τους λόγους αυτούς, στην περίπτωση που διατηρηθεί το όριο του 25%, παρά την επίσημη πρόταση που διατυπώνεται στο σημείο 2.4 της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να εγκαταλειφθεί κάθε αναφορά στην ημερομηνία δημοσίευσης της οδηγίας και να καθορισθεί μια γενική προθεσμία πέντε ετών από 1ης Ιανουαρίου 1993 στα ιδρύματα, για την τήρηση αυτού του κανόνα, που θα συνοδεύεται από παρέκκλιση για τις πιστώσεις που υπερβαίνουν αυτό το διάστημα.

3.6.4. Τα ιδρύματα θα πρέπει να μειώσουν βαθμιαία, υπό τον έλεγχο των εποπτικών αρχών, τα υπερβολικά ανοίγματα χωρίς εφαρμογή του προβλεπομένου ορίου για να διατηρηθεί η αναγκαία ευελιξία στις σχέσεις τους με τους πελάτες.

4. Συμπέρασμα

4.1. Από την εμπειρία των τελευταίων αυτών ετών φαίνεται ότι τα πιστωτικά ιδρύματα του δυτικού κόσμου θα μπορούσαν να αποδειχθούν περισσότερο ευάλωτα από ό,τι μπορεί κανείς να φαντασθεί. Οι σοβαρές δυσχέρειες ολόκληρων δικτύων στις Ηνωμένες Πολιτείες οδήγησαν τις εποπτικές τραπεζικές αρχές στον καθορισμό ενός εναρμονισμένου πλαισίου νέων κανόνων σώφρονος διαχείρισης.

Η ΟΚΕ δεν επιθυμεί να προχωρήσει σε κριτική μιας ενέργειας που διέπεται από το ενδιαφέρον για την προστασία της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος της Κοινότητας και, ταυτόχρονα, της περιουσίας των καταθετών.

4.2. Είναι, ωστόσο, δύσκολο να υποτιμηθεί, από εντελώς οικονομική άποψη, ο φραγμός που παρεμβάλλεται στην πρωτοβουλία και το δυναμισμό ενός τομέα, του οποίου προορισμός είναι η χρηματοδότηση της οικονομικής ανάπτυξης και των επενδύσεων των επιχειρήσεων με την, εξ ορισμού, ανάληψη κινδύνων.

Υπάρχει ο κίνδυνος να επιβληθούν στον τραπεζικό τομέα περιορισμοί που θα τραυματίσουν σοβαρά το δυναμισμό του σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι τομείς που διαδραματίζουν αποφασιστικό ρόλο στην πρόοδο της κοινωνίας μας αντιμετωπίζουν συχνά κινδύνους. Πρόκειται, ωστόσο, για ζωτικούς τομείς

που ενδεχομένως δεν θα μπορούσαν πλέον να εξασφαλίσουν την απαιτούμενη χρηματοδότηση.

Ο καθορισμός αυστηρών, εφαρμοζόμενων σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα κανόνων, μπορεί να οδηγήσει ταυτόχρονα σε μείωση της ανάληψης ευθυνών και σε αποδυνάμωση του ανταγωνισμού. Η σώρευση ενός πλήθους εποπτικών κανόνων μπορεί να οδηγήσει σε μια κεκαλυμένη καρτελοποίηση του τραπεζικού τομέα.

Διερωτάται κανείς για την αξία της πρωτοβουλίας «μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα», επειδή η εμπειρία — κυρίως η αμερικανική — αποδεικνύει ότι οι πραγματικοί μεγάλοι κίνδυνοι είναι εκείνοι που αναλαμβάνονται έναντι ενός ολόκληρου τομέα που μαστίζεται από κρίση — όπως π.χ. ο τομέας των οικοδομικών εργασιών — και όχι οι μεγάλες υποχρεώσεις έναντι ενός ή πολλών δανειοδοτούμενων.

Οι κανονιστικοί περιορισμοί θα μπορούσαν να αντικατασταθούν με αυστηρές υποχρεώσεις ενημέρωσης που θα έχουν το ίδιο αποτέλεσμα ως προς την προστασία των αποταμιευτών, θα αφήνουν όμως στα πιστωτικά ιδρύματα μεγαλύτερη ελευθερία διαχείρισης.

Βρυξέλλες, 25 Σεπτεμβρίου 1991.

Σε κάθε περίπτωση οι προαναφερθείσες παρατηρήσεις αιτιολογούν πλήρως το αίτημά μας σχετικά με τη διατήρηση του ανώτατου ορίου των 40 %.

4.3. Η ΟΚΕ επιθυμεί την καθιέρωση μιας διαδικασίας συνεννόησης με τις Διευθύνσεις της Επιτροπής για τα οικονομικά και δημοσιονομικά θέματα, ειδικότερα με τη ΓΔ ΙΙ, που είναι υπεύθυνη για την οικονομική εκτίμηση των κοινοτικών πολιτικών, για την πραγματοποίηση προσομειώσεων, με βάση μια δειγματοληψία πιστωτικών ιδρυμάτων της Κοινότητας, για την εκτίμηση των συνεπειών στις τραπεζικές δραστηριότητες του συνόλου των οδηγιών σχετικά με την εποπτεία που υποβλήθηκαν στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένης βέβαια, μεταξύ αυτών, και της εξεταζομένης οδηγίας.

Αν τυχόν η Επιτροπή κρίνει ότι η μελέτη αυτή δεν είναι δυνατόν να διενεργηθεί με τα μέσα που έχει στη διάθεσή της, η ΟΚΕ προτείνει την ανάθεσή της σε ανεξάρτητο γραφείο μελετών στο οποίο θα ήταν δυνατόν να δοθούν τα μέσα για τη διενέργεια των απαραίτητων ερευνών.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

François STAEDELIN